

Veikta iedzīvotāju aptauja par novada attīstību

No 2010. gada 19. marta līdz 19. maijam Krāslavas novada dome novada attīstības programmas izstrādes ietvaros aicināja iedzīvotājus izteikt domas par novada attīstību. Anketas bija pieejamas divās valodās elektroniskā formātā www.kraslava.lv un papīra formātā - pašvaldības „Krāslavas Vēstis”. Anketas varēja iesniegt pa e-pastu, domes Attīstības nodaļā, pagastu pārvaldēs. Uz aptaujas anketas jautājumiem atbildēja 112 iedzīvotāji (no tiem 14 krievu valodā, 111- latviešu valodā) vecumā no 20 līdz 77 gadiem.

Lielākā daļa respondentu (51% respondentu jeb 57 iedzīvotāji) ir valsts un pašvaldības institūciju darbinieki, tiem seko bezdarbnieki (14% jeb 16 iedzīvotāji) un studenti (9% respondentu jeb 10 iedzīvotāji). Visaktīvāk uz anketas jautājumiem atbildēja krāslavieši (58% respondentu jeb 65 iedzīvotāji), otrajā vietā ierindojas Skaistas pagasta iedzīvotāji (14% respondentu jeb 16 iedzīvotāji), tiem seko Indras, Kalniešu, Ūdrīšu, Kombuļu, Izvaltas, Aulejas un Kaplavas iedzīvotāji. Netika saņemtas atbildes no Piedrujas un Robežnieku pagastiem.

Par lielāko priekšrocību Krāslavas novada attīstības veicināšanai novada iedzīvotāji uzskata **tūrisma un atpūtas iespējas** (65% respondentu jeb 73 respondenti), **dabas vērtības novada teritorijā** (59% respondentu jeb 66 iedzīvotāji), **ES pierobežu** (37% respondentu jeb 41 iedzīvotājs) un **kultūrvēsturisko mantojumu** (34% respondentu jeb 38 iedzīvotāji). **Tūrisms** atzīts arī par galveno attīstības virzienu (51% respondentu), otrajā vietā ierindojas **sadarbība ar Baltkrieviju** (65% respondentu), trešajā **lauksaimnieciskā ražošana** (63% respondentu), tai seko kultūra, sports un aktīvā atpūta, nelauksaimnieciskā ražošana un izglītība. Atbalstu neguva atbilžu variants „Daugavpils guļamrajons”. Par nozīmīgākajiem **dabas resursiem** iedzīvotāji uzskata **Daugavu un ezerus** (84% respondentu jeb 94 iedzīvotāji), **mežus** (56% respondentu jeb 63 iedzīvotāji), parkus (31% respondentu jeb 35 iedzīvotāji). Gandrīz uz pusēm dalās domas par novada moto, 53% respondentu uzskata, ka esam Ezeru novads un 46% respondentu atbalsta „Novads Daugavas lokos” koncepciju. 70% respondentu par nozīmīgāko **kultūrvēsturisko un tūrisma** objektu uzskata **baznīcas**, otrajā vietā ierindojas **grāfu Plāteru pils komplekss**. **Vairākās anketās tiek norādīts uz nepieciešamību apzināt un sakopt arī pārējo Plāteru mantojumu** (baznīcas, muižu ēkas, parkus utt.) novadā. Uz jautājumu par Krāslavas novada lielāko **trūkumu attīstībai** iedzīvotāju domas dalās starp **darba vietu trūkumu** (84% respondentu jeb 94 iedzīvotāji), jauniešu un darbaspējas vecuma **iedzīvotāju aizplūšanu** (71% respondentu jeb 79 iedzīvotāji), **neizteiksmīgu kultūras un sabiedrisko dzīvi** (18% respondentu jeb 20 iedzīvotāji) un nesakārtotu tūrisma objektu **infrastruktūru** (10% respondentu jeb 11 iedzīvotāji). Ceļu infrastruktūrai un ģeogrāfiskajam izvietojumam iedzīvotāju skatījumā ir sekundāra nozīme.

Novada iedzīvotāji novērtēja arī dažādu jomu un pakalpojumu kvalitāti novadā. Ar **sabiedriskā transporta kvalitāti** apmierināti ir 42% respondentu, savukārt neapmierināti 33%. Savdabīgs ieteikums ir *dažus autobusus pozicionēt kā ekstrēmu pārvietošanās veidu tūristiem*. Iedzīvotāji vēlas, lai *kursētu autobuss Krāslava – Rēzekne sestdienās un svētdienās, vairāk maršrutu posmā Kalnieši – Krāslava, pilsētas autobusu*. Pie komentāriem parādās viedokļi, ka pasažieru pārvadātājiem būtu jāiegādājas ekonomiski autubusi, nevis *lēti un sliktas kvalitātes*, tāpat jāvērtē vai *mazu cilvēku skaitu ir ekonomiski pamatoti pārvadāt ar lielu autobusu*, pārdomāt *transporta izmaksu un iedzīvotāju materiālo iespēju*

samērīgumu. Domas dalās arī par **ūdens kvalitāti** novadā. 13% respondentu uzskata, ka centralizētās ūdensapgādes kvalitāte ir laba, ar to apmierināti ir 50 % respondentu. Savukārt neapmierināti 22% respondentu (krāslavieši) uzskata, ka ūdens kvalitāte ir *zema*, tas ir *ļoti dārgs, rūšains*, aukstajam ūdenim ir *zems spiediens*. 4% respondentu norāda, ka pakalpojums nav pieejams, jo centralizētā ūdensapgāde ir pieejama Krāslavā un pagastu centros, savukārt novada viensētās ūdens kvalitāte ir atkarīga no mājas īpašnieka.

44% respondentu ir apmierināti ar **kanalizācijas sistēmas** kvalitāti novadā, 20% respondentu to vērtē kā labu, 21 % respondentu vērtē kanalizācijas kvalitāti kā neapmierinošu, 4% respondentu tā nav pieejama un 13% respondentu tās kvalitāti novērtēt ir grūti. Novada iedzīvotājus neapmierina, ka lauku teritorijās nav *sabiedrisko tuaļu, tuaļu pie kapiem un tūrisma objektiem*. Iedzīvotāji iesaka pilsētā *uzlabot/izveidot lietus ūdeņu savākšanas sistēmas*.

Lai arī **atkritumu savākšana un izvešana** apmierina lielāko daļu iedzīvotāju pilsētas un pagastu centru iedzīvotāju (42 % respondentu vērtē kā apmierinošu, 36% respondentu kā labu), samērā liela respondentu daļu (11% vērtē kā neapmierinošu, 4% respondentu nav pieejama) uztrauc atkritumu *tvertņu daudzums un izvietojums pilsētā un pagastu centros, un to neesamība lauku teritorijās*, tas, ka *neregulāri tiek izvesti „zaļie” un „dzeltenie” konteineri*. Joprojām aktuāla problēma ir atkritumu tvertņu *pieejamība tūrisma objektos un arhaiskās atkritumu apsaimniekošanas metodes ārpus pagastu centriem*.

Viskritiskāk iedzīvotāji novērtēja **ielu apgaismojumu un ietves, celiņus un gājāju pārejas**. Ielu apgaismojums apmierina vien 20% respondentu, savukārt ietvju un celiņu infrastruktūra apmierina 27% respondentu. 54% respondentu ielu apgaismojumu un 62% respondentu gājēju ietves un celiņus vērtē kā neapmierinošus pakalpojumus. Iedzīvotāji apzīmē apgaismojuma kvalitāti kā *vienu no negatīvākajām iezīmēm pilsētā, katastrofālu, dārgu un nepārdomātu, vakaros nav iespējams pastaigāties*. Savukārt neatjaunotās ietves un celiņus iedzīvotāji raksturo kā *novecojušus, nedrošu, nepārvaramu šķēršļu joslu ziemā, tādus, kur var nolauzt papēžus utt*. Iedzīvotāji pozitīvi novērtē ES finansējuma piesasti un vēlas, lai iesāktie darbi neapstājas. Pie ieteikumiem tiek minēts, ka *pirmkārt jāatjauno galvenās ielas, jādoma par atraktīvu gājēju pāreju izveidi, jāsakārto gājēju ietve Krāslava – Augstkalne, pie privātmājām visā novadā jātīra sniegs, jāsakārto ietvi līdz Vienības ielas beigām, lai iedzīvotāji nebūtu spiesti iešanai izmantot brauktuvi*.

Neapmierinoši (67% respondentu) novērtēta arī transportam domāto **ielu un ceļu infrastruktūra**. Tā raksturota kā *nedroša, bedraina, kas nozīmīgi bojā pilsētas tēlu*. Iedzīvotāji uzskata, ka pilsētā vajag *vairāk autostāvvietu, novada lauku teritoriju krustojumos izgriezt krūmus, laicīgi kopt grants ceļus un izvest sniegu no pilsētas, sakārtot auto stāvēšanu ielu malās*. Tikai 24 % respondentu novērtē ceļu infrastruktūru kā apmierinošu. Ceļu un ielu infrastruktūras sakārtošana ievērojami paaugstinātu iedzīvotāju vides un dzīves kvalitāti (71% respondentu).

Viens no pozitīvāk novērtētajiem pakalpojumiem ir **vides sakoptība**, to kā labu novērtēja 11%, savukārt kā apmierinošu 70% respondentu. Iedzīvotāji vēlas *atjaunot/izveidot ielu un māju nosaukumus, numurus*. Interessants viedoklis ir par birokrātijas negatīvo ietekmi uz vides sakopšanu pie ezeriem un upēm. Teritorijas labiekārtošana un pilveidošana ierindoja otrajā vietā dzīves kvalitāti sekmējošo faktoru sarakstā (52% respondentu).

Viedokļi dalās arī par **apbūves vidi** un kvalitāti novadā, lielākā daļa respondentu (58% respondentu) to vērtē kā apmierinošu, tikai 3% kā labu, 16% respondentu to ir grūti novērtēt, bet neapmierināti ir 22%. Respondenti anketās

argumentē, ka apbūve ir *neētiska un haotiska, nav jūtams arhitekta darbs, jo apbūves vide kā prasība netiek definēta teritoriju plānojumos un apbūves noteikumos tādā veidā, lai tā veidotos vienota vai arī vismaz raksturīga novadam vai reģionam*. Iedzīvotāji norāda uz nepabeigtajām un *pusnospōstītajām* celtnēm Aronsona, Lāčplēša un Turgus ielās, *nesaskaņotu būvniecību un telpu pārbūvi* pašvaldībai piederošajās dzīvojamajās mājās, *uzbrauktuvju trūkumu bērnu ratiņiem, kā arī informācijas trūkumu par būvniecības prasībām un apbūvi novadā*. 41% respondentu jeb 47 iedzīvotāji atzīst, ka ēku fasāžu rekonstrukcija un siltināšana pozitīvi ietekmētu dzīves vides kvalitāti.

Par viskvalitatīvāko produktu mūsu novadā atzīts **gais** (67% respondentu jeb 41 iedzīvotājs novērtējis kā labu). Iedzīvotāji uzskata, ka arī gaisu var pārdot kā tūrisma produktu, pareizi to pozicionējot. Savukārt **tūrisma joma un tūrisma infrastruktūras kvalitāte** Krāslavā un tuvākajā apkaimē novērtēta viennozīmīgi pozitīvi (apmierināti 53% respondenti, 15% novērtē ar labi). Galvenais *tūrisma attīstību bremsējošais faktors ir nekvalitatīvie autoceļi, naktsmītņu trūkums pilsētā un tūrisma infrastruktūras trūkums novada lauku teritorijās un pagastu centros*.

Gandrīz proporcionāli uz pusēm dalās ar **namu apsaimniekošanas** pakalpojumiem apmierinātie (44% respondentu jeb 49 iedzīvotāji) un neapmierinātie (37% respondentu jeb 41 iedzīvotājs). 15% respondentu jeb 17 iedzīvotāju ir grūti novērtēt minēto pakalpojumu, jo informācija par to ir *slepena un nepietiekama*. Atzinīgus vārdus iedzīvotāji velta sētniekiem, taču norāda arī uz paviršu namu apsaimniekotāju attieksmi, novecojušu, bērnu veselībai bīstamu pagalmu infrastruktūru. Iedzīvotāji ir neapmierināti, jo *profilaktiskie jumtu remontu nenotiek sistemātiski, netiek pareizi siltinātas caurules māju pagrabos, kāpņu telpas nav apgaismotas, durvis izlauztas un sienas gandrīz katrā mājā netīras un apzīmētas, smilšu kastēs sen nav mainītas smiltis. Aktualizēts arī klaiņojošo kaķu un suņu jautājums*.

Līdzīgi dalās viedokļi par **veselības aprūpi** novadā (47% respondentu apmierināti, 37% neapmierināti). Iedzīvotājus satrauc atsevišķu Krāslavas ārstu sniegto pakalpojumu **kvalitāte**, dzemdību un bērnu nodaļu slēgšana, vājas rehabilitācijas iespējas, medikamentu dārdzība, jaunāko tehnoloģiju trūkums. Iedzīvotāji domā, ka *kārtējās veselības pārbaudēs mediķiem būtu rūpīgāk jāizmeklē pacienti, jo bieži vien tā ir vienīgā reize gadā, kad cilvēks atnāk pie ārstiem*.

Pozitīvi vietējie iedzīvotāji (42% respondentu jeb 47 iedzīvotāji) vērtē novadā sniegto **sociālo palīdzību** un pakalpojumus, liela daļa (24% respondentu jeb 27 iedzīvotāji) norāda, ka šos pakalpojumus neizmanto, līdz ar to ir grūti novērtēt kvalitāti. Novada iedzīvotājiem pieejamā bezmaksas **sporta infrastruktūra** ir skolu stadioni, taču iedzīvotāji vēlas daudzveidību - *baseinu, slidotavu, slēpošanas trases, organizētas sporta nodarbības arī pieaugušajiem un senioriem*.

No novadā piedāvātā izglības klāsta vispozitīvāk novērtēts ir **pirmsskolas izglītības** pakalpojums, to ar labi ir novērtējuši 50% respondentu, apmierināti ir 37% respondentu. Otrajā vietā ierindojas **vispārējā izglītība** (ar labi novērtējuši 42% respondentu, ar apmierinoši 46% respondentu), trešajā vietā **profesionālā izglītība** (ar labi novērtējuši 7% respondentu, ar apmierinoši 31% respondentu). Iedzīvotāji uzskata, ka pagastu skolu pastāvēšana būtu jāvērtē pragmatiskāk, jāizsver to nākotnes loma, vajadzētu paplašināt arī profesionālās izglītības pakalpojumu klāstu. Lai gan lielākā daļa respondentu (35%) norāda, ka ir apmierināti ar **mūžizglītības pakalpojumu** klāstu, lielai daļai (19% respondentu) tas nav pieejams, 26% respondentu to ir grūti novērtēt, savukārt 17% respondentu šis pakalpojums neapmierina. Visvairāk iespēju izglītoties bez maksas ir tieši darba meklētājiem NVA

organizēto kursu ietvaros, darba ņēmējiem un uzņēmējiem šādu iespēju nav.

Nepietiekamā finansējuma dēļ trūkst tālākizglītības iespēju arī skolotājiem, trūkst informācijas par mūzikā izglītību kopumā.

Iedzīvotājus kopumā apmierina **kultūras un izklaides** pasākumu kvalitāte (6% respondentu novērtējuši ar labi, savukārt 56% respondentu ar apmierinoši). Vairāki iedzīvotāji uzsver, ka kvalitāte atkarīga no pagasta un pilsētas kultūras darbinieku iniciatīvas, kompetences, radošā gara. Daudzviet tā ir apsīkusi, *vajadzīgas jaunas idejas un cilvēki*. Iedzīvotājiem trūkst konsekvantas informācijas, piemēram, mēneša kultūras afišas par pasākumiem novada teritorijā. Kultūras infrastruktūra daudzviet pagastos ir *novēcojusī* vai nepastāv vispār, Krāslavas kultūras namam un estrādei steidzami nepieciešama renovācija. Iedzīvotāji vēlas *saglabāt kultūras autentiskumu, attīstīt latvisku vidi, respektēt multinacionālās sabiedrības vajadzīgas, dažādot pasākumus, racionāli izmantot resursus*.

Pārsvārā pozitīvi iedzīvotāji vērtē **sabiedrisko kārtību** novadā (13 % respondentu – labi, 56% respondentu – apmierinoši), par vislielāko problēmu iedzīvotāji alkohola lietošanu un smēķēšanu sabiedriskās vietās, bērnu klaiņošanu pa ielām un atrašanos izklaides iestādēs pēc vienpadsmitiem vakarā, trošu nekopšanu pie privātmājām. Tiek minēta arī *neiejūtīgums* no atbildīgo amatpersonu puses. **Novada domes un pārvalžu darbu** iedzīvotāji novērtē apmierinoši (13% respondentu novērtēja ar labi, 44% respondentu – ar apmierinoši, 24% respondentu ar neapmierinoši, 20% respondentu – grūti pateikt). Domas dalās par atsevišķu nodaļu un deputātu darbu, vairāki iedzīvotāji uzsver *neilgtspējīgu un tuvredzīgu lēmumu pieņemšanu, skonkvences trūkumu, darbinieku vīzdegunību*. Domei būtu jāuzlabo komunikācija ar iedzīvotājiem, jāveido atgriezeniskā saite. Darbiniekiem vajadzētu būt *atvērtākiem un ieinteresētākiem, nevis likt klientiem justies vainīgiem par uzdotiem jautājumiem*. Viens no kvalitatīvākajiem novada domes pakalpojumiem iedzīvotāju skatījumā ir **sabiedrības informēšana** (37% respondentu novērtēja ar labi, 46% respondentu ar apmierinoši, tikai 13% respondentu – neapmierinoši, 4% respondentu – grūti pateikt). Pārsvārā atzinīgi novērtēts www.kraslava.lv un „Krāslavas Vēstis” darbs. Iedzīvotāji ierosina atjaunot avīžu stendu kādā no pilsētas vietām, kur regulāri varētu izvietot bezmaksas preses izdevumus, Krāslavas Vēstīs *mazāk populisma vairāk informācijas* arī par domes nodaļu un iestāžu darbu un pakalpojumiem.

Iedzīvotāji vēlas saglabāt kokus un apstādījumus, dabas daudzveidību, izglītotus, zinošus, iniciatīvas bagātus un radošus cilvēkus, bērnu un jauniešu centru, parkus, pludmales, multinacionālu vidi, drošu dzīves vidi, ceļus, vecajām koka ēkām – *mežģīņotos logu rāmjus, bērnu laukumus, piemājas dārzus, gaisa kvalitāti, grāfu Plāteru pili, bibliotēkas, kooperatīvo sabiedrību „Sauleskalns -1”, feldšeru – vecmāšu punktus, Daugavas un zilo ezeru skaistumu, tūrisma objektus, klusumu, mākslas un mūzikas izglītību, latgaliskās tradīcijas, valodas īpatnības, arhitektūru, pasta pakalpojumus, baznīcas, mazās upītes, ekoloģiski tīru vidi, kultūrvēsturisko un kulināro mantojumu, nepārveidotu Daugavas gultni, nenoplicinošu mežu apsaimniekošanu, pilsētas svētkus, Skaistas pamatskolu, pagastu tautas namus, cilvēku atklātību, abus Krāslavas bērnudārzus, patriotismu, sienu smaržu, autentiskumu, mīlestību pret zemi, izglītības iestāžu tīklu, mieru, kaimiņus, poliklīniku.*

Novada attīstībai iedzīvotāji ierosina atjaunot un uzlabot ceļu un ielu infrastruktūru apgaismot ielas nakts stundās, nokrāsot un sakārtot soliņus, labiekārtot pagalmus, izveidot modernus bērnu laukumus pagalmos (*vēlams koka*), paplašināt

autostāvvietas, sakopt parkus, ezermalas, veicināt jaunu darba vietu radīšanu pilsētā un pagastos, lai jaunieši pēc augstākās izglītības iegūšanas atgrieztos novadā, rekonstruēt pili, attīstīt lauksaimniecisko ražošanu, veidot kvalitatīvu dzīves telpu, atbalstīt mazās uzņēmējdarbības formas, izmantot apgaismojumam saules enerģiju, atjaunot luterāņu baznīcu, mainīt cilvēku un priekšniecības attieksmi pret savu pilsētu, daudz domāt arī par pagastiem, noteikt vienotu pilsētas stilu: jumtu krāsu un segumu, sētu materiālu, māju sienu krāsu, izveidot uzbrauktuves bērnu un invalīdu ratiņiem, sakārtot esošās atpūtas vietas Krāslavā, racionāli izmantot infrastruktūras objektus, nodibināt Krāslavas novada uzņēmēju konsultatīvo biedrību, strādāt novada un iedzīvotāju labā, paplašināt veloceļu tīklu, izveidot velosipēdu nomu, biežāk rīkot gadatirgus, samazināt siltumapgādes tarifus, attīstīt latvisku vidi, dažādot pakalpojumu pieejamību, uzlabot kultūras dzīvi, izveidot gulošos policistus Vasarnieku ielā pie Zirga ezera un citus ātruma ierobežojumus pie dzīvojamajām mājām, lauku teritoriju iedzīvotājus iesaistīt sabiedriskos pasākumos, radošās darbnīcās, biedrībās, uzlabot tirgus infrastruktūru pie Saules veikala, uzstādīt inormācijas standus Saules veikala apkaimē, ierobežot klaiņojošos dzīvniekus, izveidot dzīvnieku patversmi, pārskatīt pagasta pārvalžu štatus, sekmēt ražošanu, optimizēt sabiedriskā transporta plūsmu, jautāt iedzīvotājiem, likvidēt „točkas”, atjaunot pasažieru vilcienu kursēšanu, jāuzlabo ūdens kvalitāte, ielu apgaismojums un ceļi Skaistas pagastā, popularizēt veselīgu dzīvesveidu, izklaides pasākumus arī pieaugušajiem un senioriem, uzlabot pievedceļus līdz mājām, ēdināšanas servisu, rīkot pasākumus ģimenēm ar bērniem, sakārtot neapdzīvotās daudzdzīvokļu mājas, uzlabot veselības aprūpi, atjaunot bērnu laukumu Ezeru ielā 18, mazināt uzņēmēju visatļautību, pārskatīt siltumenerģijas tarifus, rīkot aktivitātes pilsētas parkā, izveidot gājēju ietves uz Augstkalni, nojaukt vai uzlabot vecas neglītās mājas un ēkas, veicināt interneta attīstību lauku teritorijās, organizēt sporta nodarbības pieaugušajiem, asfaltēt Podnieku ielu, labiekārtot Persteņa ezeru, iestiklot un ielikt ārdurvis Podnieku 22, paplašināt pagalmu un ierīkot autostāvvietu Vienības ielā 12, sakārtot veco skolu, parku un pludmali pie Ilzes ezera Kombuļos, mazināt korupciju darba vietās, kas veicina jauniešu aizbraukšanu, informēt par iespējamo finansējumu radošus uzņēmējus, kuri meklē savu ražojumu un pakalpojumu noieta tirgus, veicināt uzņēmēju kooperāciju.

Novada iedzīvotāji vēlas radīt slēdzamās kāpņu telpas, zivsaimniecības attīstību izklaides nolūkiem, vasaras āra kafējnīcas, slidotavu, jaunu un modernu kinoteātri, atpūtas vietas Daugavas krastā, jaunas izklaides iespējas, smuku peldvietu Daugavas krastā, vai arī esošajā Zirgezerā, biznesa inkubatoru, apgaismotu slēpošanas trasīti ziemā, mājīgu kafējnīcu, kurā pulcētos pieaugušie, kur varbūt varētu skatīties labu kino, varbūt dejot, vakariņot... pilsētā, parkā, pie Persteņa ezera izvietot interesantus soliņus, atkritumu kastes, laternu stabus, kioskus, kur var tūristi un iebraucēji iegādāties suvenīrus ar Krāslavas simboliku, bukletus, atklātnes, arī jaunākās avīzes, žurnālus, tasi kafijas...sporta kompleksu vai baseinu, asfaltētu veloceļu vai gājēju taku ar pieturvietām gar Daugavas malu visā pilsētas garumā, atkritumu šķirošanu, oriģinālu tradīciju, kas būtu interesanta citiem Latvijas iedzīvotājiem (vasarā gurķu kauju vai mešanas sacensības), vienas pieturas aģentūra, bankomātu, interneta pieejamību lauku teritorijās, jaunus vides dizaina objektus, jaunus skvērus un atpūtas vietas pastaigām un atpūtai, t.sk.ar bērniem, suņiem; atpūtas zonas jauniešiem, piemēram, Pirts un Siena ielas rajons - aizaugusī ieleja, vecais ūdens tornis, celtnes masu sporta aktivitāšu attīstībai, vietējās bezmaksas pagasta avīzes, tirdzniecības vietu, kur varētu iegādāties Krāslavas novadā un kaimiņu novados ražotu vietējo produkciju, atpūtas kompleksu atpūtai ar ģimeni,

kempinga vietu pilsētas tuvumā, pie pilsētas robežas informācijas stendu par nakšņošanas iespējām novada teritorijā ar tālruņa numuriem, norādes pilsētā uz dažādiem objektiem, ticību pagasta pārvaldei, asfaltētu ceļu no Vaivodiem līdz Indrai, ievārījuma muzeju, glābšanas aprīkojumu pie ūdenskrātuvēm, labiekārtot teritoriju pie aušanas darbnīcas, veļas mazgāšanas pakalpojumus, sadarbību ar kaimiņvalstīm, rūpniecību, muzejus pagastos, dabas taku Skaistas pagastā, kafejnīcu bērniem, informāciju par drošību publiskās vietās (redzamajās vietās uz ielām vajag uzlīmes vai informāciju, kur griezties un kur zvanīt, ja notiek nelaimes gadījumi, gāzes izplūdes rīkoties stihiju gadījumos - kur ir oficiāla vieta uz kuriem zvanīt vai kur glābties, kur tuvākais policija iecirknis un slimnīca. Pie Daugavas un pie ezeriem nav nekas pārdomāts par drošību uz ūdens -nav glābšanas riņķu), " Super netto", " Drogas", bērnu rotaļu laukumu pie „līvānu” mājiņām Kombuļos, nelielu skatuvīti Kombuļu stadionā pasākumus tur, skatu torni Sauleskalna var tūristi apskatīt daudzus ezerus.

Iedzīvotāju priekšlikumi attīstībai

Tūrisms

- Izveidot jaunus tūrisma objektus un sakārtot esošos;
- Krāslavā gar Daugavu izbūvēt pastaigu ceļiņu ar atpūtas infrastruktūru;
- Brīvības ielu pārveidot par gājējiem paredzētu ielu ar kafejnīcām un suvenīru veikaliņiem.
- Izstrādāt oficiālu tūrisma maršrutu pa Latgales ezeriem un upēm, izveidot ūdens transportlīdzekļu nomu, telšu un atpūtas vietas ezeru un upju krastos, plaša reklamējot produktu.
- Attīstīt citus ūdens tūrisma pakalpojumus, piem., daivinga, zvejas un zemūdens medības, pieejamas viesnīcas.
- Ziemas sporta cienītājiem izveidot distanču slēpju nomu un izstrādāt maršrutus.
- Novada tūrisma attīstību var balstīt arī uz multikulturālo vidi novadā un tās izrietošajām dažādu tautu tradīcijām, kultūras mantojumam. pastiprināti nepieciešams veidot pārrobežu sadarbību ar Baltkrieviju, Lietuvu utt.
- Jāattīsta ne tikai tūrisma pakalpojumi, bet papildus arī aktīva atpūta dažādos gadalaikos. Jāmotivē vietējos iedzīvotājus ne tikai nodrošināt naktsmītnes tūristiem, bet arī pakalpojumus, kas piesaista apmeklētājus un liek tiem uzkavēties uz vairākām dienām, nedēļām (piem., ekoloģiski tīras no vietējiem produktiem nodrošinātas spa procedūras, pirts lietas utt.)
- Tūrisma iespējas - Izvaltas pamatskola atrodas bijušajā jezuītu klosterī, baznīca, Sargavas ezera pludmale.
- Pirmā augstākās izglītības iestāde Latgalē – Krāslavas klosteris.
- Apzināt Plāteru muižu ēkas un citu infrastruktūru (īgauņi izdevuši katalogu par Latvijas pilīm un muižām īgauniski, bet latviski tāda nav).
- Bijušajā Izvaltas bērnudārzā ierīkot atpūtas centru.

Infrastruktūra

- Uzlabot ielas, ceļus, apgaismojumu, labiekārtot parkus, skvērus.
- Paaugstināt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitāti, kas veicinātu arī tarifu samazināšanos.
- Uzlabot ūdensapgādes sistēmu kvalitāti.

- Sakārtot ielas un ceļus, kas ir pamatu pamats visa veida jomu un pakalpojumu pieejamībai.

Uzņēmējdarbība

- Sadarbība ar Baltkrievijas; Krievijas robežnovadiem un to uzņēmumiem
- Sadarbojoties ar ārzemju partneriem, radīt jaunus uzņēmumus un darba vietas.
- Atbalstīt mazo un vidējo biznesu, samazinot telpu īres nodokli.
- Veicināt uzņēmējdarbības attīstību, izveidojot jaunas, kvalitatīvas telpas, ražošanas ēkas un teritorijas, piedāvāt atbalsta pakalpojumus biznesa attīstībai - biznesa inkubators.
- Apmācīt cilvēkresursus par akvakultūras pamatiem un veicināt novada teritorijā zivsaimniecības attīstību.
- Rūpniecības uzņēmumu veidošana, piem., gaļas kombināts;
- Izrādīt iniciatīvu uzņēmēju, zemnieku un pašnodarbināto personu informēšanu par biznesa iespējām, naudas līdzekļu piesaistes iespējām.
- Attīstīt kokapstrādes nozari
- Pārdomātu, ekonomiski atbalstītu, bioloģiskās saimniecības un izklaides zivsaimniecības attīstību izklaidei un rūpniecībai;
- Tranzīta pārvadājumu attīstība (pirms tam jāsakārto a/ceļi, jāaprēķina ekonomiskā atdeve).

Mārketinggs

- Plašāk reklamēt Krāslavas pilsētas svētkus.
- Jāattīsta un jāreklamē vietējā produkcija (mājražošana, amatniecība u.c.) , jāveicina atpazīstamība, jāizveido "amatu māju" kopā ar TICu.
- **Esošā Krāslavas novada vietas tēla (tajā skaitā kā tūrisma galamērķa) apzināšana, jaunā tēla koncepcijas izstrāde un aktīva reklamēšana.**
- Propagandēt kārtību un tīrību, veicināt regulāras satikšanās ar varu.

Pašvaldības darbs

- Pēctecību darbos !!!! Sākumā veikt darbus (piem ūdens apgāde mājām, dažādu kabeļu rakšana un tikai tad klāt asfaltu, nevis uzlikt jaunu asfaltu un tad to jaukt, rakt un bojāt)
- Iesaistīt jauniešus vai cilvēkus, kas radoši un ar aizrautību darbotos novada labā.
- TV raidījumu par Krāslavas novadā notiekošo veidot aktīvāku un interesantāku, izmantojot žurnālistikas ne sabiedrisko attiecību elementus.
Žurnāliste darbojas diezgan apātiski, uzdot intervējamajiem diezgan nepiemērotus jautājumus. Savā ziņā būtu jāņem piemērs no dagdas novada.
- Būt atvērtākiem un ieinteresētākiem, ja kāds zvana uz pašvaldību un cenšas noskaidrot kādu jautājumu, nevis likt justies vainīgam, ka piezvanīji.
- Nodrošināt iespējas iedzīvotājiem saņemt aktuālo pašvaldības informāciju nevien kā faktoloģiski notikušo vai paredzamo, bet e-pakalpojumu pieejamību un savstarpēju informācijas apmaiņu.
- Vairāk jaunu un aktīvu cilvēku pārvaldē.
- Izanalizējiet iepriekšējo gadu sastrādātās kļūdas un ar jaunu sparū uz priekšu, izejot no pieejamā finansējuma. ar lielu naudu var arī izdarīt ļoti vērtīgas lietas sabiedrībai.

- Deputātiem un iedzīvotājiem jāšargā un jāmīl mūsu novads.
- Pieņemt Skaistas pagastā algotu projektu rakstītāju (5 atbildes)
- Vienreiz mēnesī organizēt atskaišu dienu domē, kad sanāk visi iestāžu vadītāji un informē mēru par izdarīto un plāniem, par vajadzībām un problēmām.
- Samazināt likmes valsts pārstāvjiem un viņu padotajiem, ekonomēt uz labiekārtošanu.

Pakalpojumi, vides un dzīves kvalitāte

- Ļoti jauki būtu izveidot strūklaku pilsētas centrā!!! (kaut vai pavisam nelielu)
- Veicināt un popularizēt veselīgu dzīvesveidu, uzlabojot sporta un rekreācijas aktivitāšu pieejamību iedzīvotājiem.
- Būtu jānodrošina labāka sasniedzamība ar sabiedrisko transportu (arī vilcienu satiksmes atjaunošana).
- Aktīvo nodarbjū skolniekiem attīstīšanu: sports, skola, interešu centrs, mākslas, mūzikas un sporta skolas. Par nodarbinātību jādomā arī lauku teritorijās, lai vasarā bērniem autobusu pietura nebūtu vienīgā vieta kur pavadīt brīvo laiku.
- Saglabāt abus bērnu dārzus Krāslavā
- Pašvaldībai vairāk informēt cilvēkus par visām problēmām medību saimniecībā.